

EGEDAL KOMMUNE
Børnehuset Solsikken
Principper & værdier for det
pædagogiske arbejde.

Børnehuset Solsikken - Målsætning, Principper & værdier for det pædagogiske arbejde.***Indholdsfortegnelse:***

Indholdsfortegnelse	S. 2
Indledning	S. 3
Formål for arbejdet i dagtilbud	S. 3
Værdigrundlag	S. 4
Arbejdet med børn i udsatte positioner	S. 4
Visioner for børns udvikling og læring	S. 5
Pædagogik og anerkendende relationer	S. 5
Læringsprofil	S. 6
Forudsætning for børns trivsel	S. 7
Beskrivelse af opgave	S. 8
Den professionelle pædagog	S. 10
Afrunding af værdier og principper	S. 11
Kilder	S. 12

Indledning:

Følgende materiale udgør Børnehuset Solsikkens fundament for det pædagogiske arbejde med børn i alderen 0 – 6 år, samt for det voksenpædagogiske arbejde.

Ambitionen er:

- At barneperspektivet bliver indlejret i selve den kultur, der er på stedet
- At succes bliver målt på, om børnene får og har et mere udviklende, sjovere, mere lærerigt og mere spændende liv
- Det har som konsekvens, at pædagogerne griber ind i hinandens arbejde, til gavn for børnene

I Solsikken er vedtaget et sæt af principper, der beskriver retningen for det pædagogiske arbejde. Der er principper for 0 – 6 års området og der er specifikt udarbejdet principper, for arbejdet med vores pædagogiske læreplaner frem mod år 2025.

Det er dette materiale Du nu sidder med i hånden.

I Juni 2011 besluttede regeringen som led i afbureaukratiseringen at ændre dagtilbudsloven, disse ændringer betyder: De pædagogiske læreplaner skal fremover evalueres hvert 2. år, børnemiljøperspektivet er indeholdt i læreplanerne for 0 – 5 års området.

Arbejdet i institutionerne i Danmark er underlagt Lov om dag-, fritids- og klubtilbud til børn og unge (dagtilbudsloven) for at sikre følgende:

1. Trygge og lærerige rammer for børn og unge
2. At bryde negativ social arv
3. At skabe sammenhæng og kontinuitet i tilbuddene

Formål for arbejdet i dagtilbud:

Solsikken's tilgang til arbejdet med børn skal være præget af respekten for børns leg som noget helt centralt i forståelsen af hvordan børn tilegner sig viden og kultur. Solsikken arbejder med de grundlæggende kompetencer børn skal udvikle via livet i institutionen samt lægger en betydelig vægt på det sociale samspil. Det betyder, at børnene og deres forældre kan have berettigede forventninger til at Solsikken både i form og indhold tilrettelægger en dagligdag, hvor børnene er i kontakt med et miljø, der støtter børnene i udviklingen af disse kompetencer.

For at understøtte dette arbejdes der ud fra en inkluderende pædagogik. Inklusion er en vedvarende proces, der handler om at skabe åbne og udviklingsorienterede miljøer, hvor alle børn oplever sig som aktive deltagere i fællesskabet. Målet er, at alle børn skal ses, anerkendes og værdsættes som de unikke personer de er, og dermed sikres faglig, personlig og social udvikling.

Solsikken´s Værdigrundlag:

Ved værdier forstås her de forestillinger, hvert enkelt menneske bærer i sig selv, og som medvirker til at styre menneskets erkendelse og handlinger. Værdier er kultur- og samfundsskabte, og de dannes via deltagelse i fællesskaber, som den enkelte ser sig som en del af.

Personalet i Solsikken har et fælles værdigrundlag for samarbejdet og for arbejdet med børn, som består af fire grundværdier:

- Respekt
- Ligeværdighed
- Dialog
- Tillid

Det betyder, at samarbejdet mellem forældre, børn og personale skal bygge på gensidig tillid, ligeværdighed og respekt for den enkelte og den enkeltes baggrund.

Opdragelse bygger på værdier, der skal ses i praksis i Solsikken:

- At blive lyttet til og få indflydelse
- At blive taget alvorligt
- At udforske og afprøve viden og holdninger
- At blive udfordret af nærværende voksne
- At blive respekteret og vise respekt for andre
- At føle sig forpligtet over for fællesskabet

Værdierne i dagtilbudsloven og i Solsikken viser dermed retningen i forhold til "Det alsidige demokratiske dannede menneske" der:

- Handler på baggrund af en integration af egen vilje og følelser, viden og færdigheder
- Er et selvstændigt menneske, der har lært at virke ind på egen situation og tænke selvstændigt
- Har skitseret perspektiver for hvordan, hvornår og til hvad det vil anvende sin viden
- Tilstræber at handle i overensstemmelse med sin viden og følelser
- Har udviklet fællesskabsfølelse og forpligtelse, som ligger til grund for dets aktive deltagelse i kultur- og samfundslivet

Solsikkens arbejde med børn i udsatte positioner:

I alle institutioner kan der være børn i udsatte positioner eller børn der har brug for støtte. Det kan f.eks. være på grund af sprogvanskeligheder, fysiske sygdomme, sociale vanskeligheder og børn i sorg og krise situationer.

I nogen tilfælde kan det være nødvendigt at få ekstern rådgivning. Her benyttes eksempelvis Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Flyverkorpsset, Pædagogisk konsulent, Tværfaglig Rådgivning, talepædagog, sundhedsplejerske og socialrådgiver.

I arbejdet med børn i udsatte positioner er der fokus på social inklusion, trivsel, læring, og forældresamarbejde via en inkluderende- anerkendende pædagogik. Personalet er ressourcerorienterede i tilgangen til arbejdet og forsøger at skabe de bedst mulige fysiske og psykiske rammer, for at børnene også

opnår de optimale muligheder for udvikling og læring. Dette gøres specifikt ved at være undersøgende ift. barnets adfærd og følge barnets læringsspor. Der er fokus på barnets intention frem for barnets handling, og barnet støttes. Personalet er bevidste om deres position som rollemodeller og opgaven med at skabe muligheder for deltagelse i fællesskaber, da det er her læringen sker.

Visioner for børns udvikling og læring:

I Solsikkens 5 årige pædagogiske perspektivplan er der følgende visioner for børns udvikling og læring:

- At der skabes udfordrende rammer, der vækker børns undren og nysgerrighed og opmuntrer børn til udvikling af kompetencer og selvstændighed
- At alle børn får mulighed for et varieret kulturtilbud, som delagtiggør dem i den fælles kulturhistorie, og at de får mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige kulturer og værdier
- At alle børn får mulighed for at tilegne sig en viden om naturen, som kan medvirke til forståelse af samspillet med og i naturen
- At alle børn får mulighed for via egne aktiviteter at tilegne sig kompetencer, værdier og udtryksformer, som medvirker til det enkelte barns alsidige udvikling
- At der sættes fokus på det enkelte barns individuelle behov og giver barnet kompetence til at indgå i forpligtende fællesskab og forstå fællesskabets betydning

For at understøtte ovenstående vision har Solsikken følgende børnesyn:

- Børn er selvstændige individer, der aktivt bidrager til egen udvikling via relationer og krav til omgivelserne
- Børn afspejler det samfund, de lever i, de sociale relationer de indgår i og de krav der stilles til dem
- Børn har – fra de bliver født – brug for tæt følelsesmæssig relation til voksne
- Børn fødes med biologiske forudsætninger, men de har brug for aktivt samvær med og positiv interesse fra andre mennesker for at udvikle sig
- Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund
- Børn har iboende en lyst til at lære og udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn

Læring er aldrig noget entydigt. For at læring skal blive til udvikling, skal det lærte kunne bruges i livspraksis – det skal give mening. Når det lærte bliver internaliseret - det vil sige, når det bliver en naturlig del af det, barnet kan, gør eller er - sker der en udvikling.

Solsikken's pædagogik og anerkendende relationer:

I Solsikken forpligter personalet sig til at arbejde med anerkendende relationer. Kernen i den anerkendende relation er et menneskesyn, der siger, at alle - små som store - er lige værdige. De voksne har naturligvis ansvaret for samværet, da det er dem, der har erfaringen og overblikket. Men alle er lige værdige i den forstand, at følelser, oplevelser og holdninger i udgangspunktet er lige meget værd. Den anerkendende grundholdning handler om et samvær, hvor man lytter til hinanden, er nærværende og opmærksomme, tager sig tid til og gør sig umage med at forstå hinanden. Og hvor der samtidig kan sættes grænser og stilles krav til hinanden på en åben, direkte og konstruktiv måde.

Mødet mellem barn og voksen er en ulige relation. Som mennesker er de lige vigtige, men på grund af alder, erfaring og baggrund har børn ikke de samme forudsætninger for at kunne handle i givne situationer som voksne. Ved ligestilling forstås derfor, at de voksne taler med børnene og ikke kun til dem.

Det handler om, at det er de voksne der sørger for, at det enkelte barn føler sig set, anerkendt og værdsat uden, at skulle præstere andet end at være det menneske, barnet nu engang er.

Solsikken's læringsprofil:

Personalet forstår overordnet set læring som en proces, der medfører ændringer i det enkelte menneske i retning af en øget viden og kompetence, der udvider mulighederne for selvbestemmelse og selvstændighed. Børnene skal tilegne sig øget viden og kompetence inden for områderne; *Personlig alsidig udvikling, Sociale kompetencer, Sprog, Krop og bevægelse, Naturen og naturfænomener samt Kulturelle udtryksformer og værdier.*

Der opstilles følgende optimale forudsætninger for læring

- At barnet oplever sig anerkendt.
- At barnet har en positiv selvfølelse.
- At barnet følelsesmæssigt har overskud til at lære.
- At barnet har lyst til aktiviteten, har tillid til omgivelserne og er i et trygt miljø.
- At barnet har indflydelse undervejs.
- At barnet finder aktiviteten meningsfuld.
- At barnet er aktivt i sine egne læreprocesser. Personalet ser barnet som medskabere af egen læring og den voksne som én, der skal støtte, lede og udfordre barnet.
- At barnet har engagerede voksne som deltagere i processen. I det fælles engagement opstår for barnet en stærk motivation for at lære.

Det er vigtigt, hvordan de voksne møder barnet, da deres anerkendelse eller manglende anerkendelse af barnet er med til at præge barnets selvfølelse. Om barnet har en positiv eller mindre positiv selvfølelse spiller ind på barnets muligheder for læring.

Når man lærer, så lærer man *noget* – og det er ikke ligegyldigt, *hvad* personalet lærer børnene.

Det, man i en bestemt situation gerne vil lære børnene, er ikke nødvendigvis det, børnene faktisk lærer af situationen. De voksne kan have til hensigt, at børnene skal lære noget om sprog og derfor planlægge en aktivitet med dette for øje. Børnene kan imidlertid være mere optagede af at hjælpe hinanden under aktiviteten og således lære meget om sociale kompetencer og ikke så meget om sprog. Omvendt kan en fysisk aktivitet for børnene komme til at handle mere om at sætte ord på kropsdele og bevægelser end om den planlagte rytmik og dans. Personalet finder det afgørende i disse situationer at møde børnene der, hvor de er. Ikke nødvendigvis at lade dem overtage og styre aktiviteten, men at lade deres interesser og nysgerrighed være med til at bestemme, hvor de under en given aktivitet retter opmærksomheden og energien hen.

Forudsætninger for børns trivsel i Solsikken:

Børns sundhed, trivsel og livsglæde er et fælles ansvar mellem hjem og dagtilbud og forudsætter bl.a.:

- At børn får tilfredsstillende deres grundlæggende fysiske behov for f.eks. søvn, hvile, sund kost og relevant beklædning
- At børn udfolder sig kropsligt
- At børn oplever tryghed, anerkendelse og bekræftelse
- At børn får omsorg og oplever tilknytning til voksne mennesker
- At børn får mulighed for leg og etablerer venskaber med andre børn
- At børn får mulighed for at være en del af et socialt fællesskab
- At børn får mulighed for at udvikle identitet og skabe mening i deres liv
- At børn får mulighed for udvikling og læring
- At Solsikken i samarbejde med forældrene skaber rammer og en kultur der styrker børns sundhed, trivsel og selvværd
- At der i Solsikken er en atmosfære præget af tryghed, nærvær og omsorg
- At børn kan færdes i et sikkert og sundt miljø

Børns trivsel er altså afhængig af både deres hjemmeliv og deres liv i kommunens dagtilbud. Der er nogle ting, som bedst kan tilgodeses derhjemme, mens andre ting understøttes i dagtilbuddet, hvor børnene er i en gruppe af børn, som de ikke er i familie med. Børns trivsel og livsglæde i dagtilbud kræver at det enkelte dagtilbud i samarbejde med forældrene skaber en kultur med rutiner, traditioner, normer og en atmosfære, hvor de voksne møder barnet med respekt, ligeværdighed, dialog og tillid. Også dagtilbuddets fysiske og æstetiske rammer spiller en rolle for børns trivsel og livsglæde.

Børnene skal opleve, at de har medindflydelse på deres hverdag og at de er lige værdige med voksne som personer. Dette forudsætter en anerkendende pædagogik hvor det pædagogiske personale og forældre bestræber sig på at se verden gennem barnets øjne, være lyttende, indlevende, se hvad barnet er optaget af og forstå barnets følelser og handlinger. Det kræver samtidig at den voksne formår at reflektere over sin egen kommunikation og er i stand til at undgå at tillægge barnet forkerte motiver.

Børns trivsel fremmes:

- Hvor barnet generelt oplever at personalet viser omsorg, lytter til barnet og respekterer dets mening
- Hvor barnet oplever retten til at være forskellig fra andre og stadig blive respekteret som en unik personlighed
- Hvor personalet understøtter barnet i at udtrykke sine behov og følelser og er åben over for barnets egne oplevelser, erfaringer og ytringer
- Hvor barnet bliver set, hørt og forstået ud fra de følelser, den virkelighed og de intentioner, det har
- Hvor personalet tildeler barnet indflydelse og medbestemmelse i hverdagen alt efter alder og udvikling
- Hvor barnet generelt oplever tryghed, herunder det at få hjælp og støtte
- Hvor barnets trivsel og sundhed understøttes via indsatser på områderne mad, måltider, bevægelse samt hygiejne

- Hvor personalet møder barnet med positive forventninger og støtter det i at få indflydelse på eget liv i dagtilbuddet
- Hvor barnet får mulighed for at opleve ro og fordybelse i dagligdagen

Børns trivsel og livsglæde er det bedste fundament for deres udvikling og selvværd. Det kan give barnet mod til at prøve nyt og lyst til at tilegne sig nye kompetencer.

Beskrivelse af Solsikkens opgave i forbindelse med den 5 årige perspektivplan:

0 – 5 år = Læreplan indeholdende børnemiljøperspektivet.

En brugbar læreplan er et arbejds- og styringsredskab, altså et planlægningsværktøj for pædagogerne.

Planlægning her forstået som:

En fortolkende og dialogisk proces, hvor personalet må erkende, at de lever i usikkerhed med hensyn til udfaldet af både målfortolkning, planlægningsarbejde og handling i praksis.

At det er en høj grad af forberedelse og fleksibilitet, at planlægningsarbejde er dynamisk og kontekstuel betinget.

Solsikken arbejder hen mod en læreplan der er en sammenfattende plan for status og udvikling af to praksisser i samme praksis:

1. Det børnepædagogiske arbejde
2. Det voksenpædagogiske arbejde

1. Det børnepædagogiske arbejde	2. Det voksenpædagogiske arbejde
--	---

Todelt læreplan

Ad. 1. Det børnepædagogiske arbejde:

Med udgangspunkt i de formulerede værdier, principper, formålet og de grundlæggende kompetencer/mål skal personalet inddrage følgende indholdstemaer i såvel planlagte forløb som spontant opståede samvær med børnene.

1. Barnet selv, dets familie og nære omgivelser
2. Legen
3. Venskab og fællesskab
4. Motorisk udfoldelse, fysisk aktivitet, bl.a. rytmik og idræt
5. Det æstetiske, bl.a. sang, musik og drama, billedkunst (tegne, male, modellere)
6. Sprog, tekst og kommunikation
7. Natur, teknik og miljø, økologi
8. Samfundet og de demokratiske processer
9. Globalisering og kulturelle forskelle
10. Det praktiske liv – at blive selvhjulpen

Disse indholdstemaer repræsenterer såvel den eksisterende kulturs værdier, børnenes egen kultur, samt aspekter af den viden og indsigt, som antages at være af afgørende betydning for at være på højde med den aktuelle samfunds- og kulturtilstand.

Indholdstemaerne har en alsidig karakter. Et sådant alsidigt indhold kommer til udtryk i hverdagslivets spontane, som i voksentilrettelagte aktiviteter. Der er tale om væsentlige indholdsdimensioner, som personalet skal reflektere over og udforme således at børnene kan erhverve sig erfaringer med disse i løbet af ugen, måneden og året.

Solsikken giver mulighed for at børnene kan forholde sig til mange former for indhold, der hver især kan bidrage til, at de skaffer sig indsigt i forskellige videns- og færdighedsområder. På trods af indholdets forskellighed er der imidlertid et fællestæk: Indholdet skal give mulighed for, at barnet kommer til at undre sig.

Endvidere at barnet har mulighed for at bearbejde denne undren på en alsidig måde.

Alle disse barndommens søgebevægelser gemmer børnene så – som perler på en snor – til brug ved en senere lejlighed. Børnene har undret sig.

Ad. 2. Det voksenpædagogiske arbejde

En læreplan er både en læreplan for det børnepædagogiske arbejde og for det voksenpædagogiske arbejde. Den bliver et udtryk for dynamikken i en lærende daginstitution og bygger på en dynamisk planlægningsforståelse.

En lærende daginstitutionens kendetegn:

Det er en institution der hele tiden afdækker og udnytter sine muligheder og gør uhensigtsmæssigheder og undren til genstand for forandring.

Det er en institution der har evnen til at se tingene på nye måder, giver plads til og understøtter det eksperimenterende, søgende, det legende og det usædvanlige.

Det at undre sig og tillade sig at være i tvivl, at sætte spørgsmål ved egne handlinger betyder at ledere, medarbejdere, forældre og børn i den lærende daginstitution udvikler og har evnen til at reflektere og undre sig, være i tvivl og lære og på den baggrund handle.

Den professionelle pædagog:

At være professionel betyder, at man som pædagog behersker fire former for kompetencer:

1. at man kan indgå i et aktivt liv med børnene, at man kan udforme en pædagogisk praksis.
2. at man er i stand til at beskrive og begrunde sine pædagogiske handlinger, d.v.s. at man arbejder målrettet didaktisk
3. at man ved hjælp af teoretiske tilgange kan analysere, vurdere og videreudvikle egen praksis
4. at man har lyst til at være sammen med børn og er i stand til at bruge sig selv som et levende og engageret menneske

(Dale, 1989. Brostrøm, 1988)

Når man får sat bevægelse i dynamikken mellem pædagogisk teori og praksis vil man bestandig være i en forandringsproces.

Forandringer der kommer til udtryk i det pædagogiske indhold og måden at være sammen med børnene på, med andre ord ændrer praksis sig.

Endvidere skaffer pædagogerne sig hele tiden mere nuancerede og velargumenterede begrundelser for den givne praksis, altså en styrkelse af den pædagogiske teori.

Tilsammen fører disse bevægelser til at pædagogen løbende udvikler nye kompetencer.

Påstanden er, at pædagogisk refleksion fører til udvikling af tre former for kompetencer: praksiskompetence, didaktisk kompetence og refleksionskompetence.

Sagt på en anden måde: Personalet har undret sig, reflekteret og lært – ny handling.

Afrunding af Solsikken's værdier og principper:

Et lang tids holdbart perspektiv der omfatter faglig helhedstænkning i forhold til børns læring, altså det at der - fra vuggestue til indgangen til skolelivet - er en sammenhæng i den læringsmæssige kontekst samt en rød tråd i børnenes opvækst.

At der arbejdes med begrebet den lærende institution ud fra en samlet målsætning for det pædagogiske arbejde der tager udgangspunkt i formålet for arbejdet i dagtilbud og afspejler det område (Smørum), hvor selve det pædagogiske arbejde udføres og udfolder sig.

En målsætning der har to omdrejningspunkter, nemlig en alsidig personlighedsudvikling og udvikling af demokratisk tænkende og handlende mennesker.

Begrebet "læreplan" skal i dette materiale forstås som: "Hvad er det mindste 0 - 6 årige skal have ud af at gå i Solsikken" – inden for de givne rammer.

Dette forudsætter pædagogisk planlægning på alle niveauer, forstået som mere end beslutninger om hvad morgendagen og det næste år skal bestå af.

Planlægning af pædagogikken indebærer overvejelser over det langsigtede mål (formål), refleksioner over og begrundelser for valg af indhold og principperne for hvordan hverdagslivet skal forme sig.

Dette er altså i høj grad også en voksenpædagogisk læreplan – for ledelsen og for medarbejderne.

Spørgsmål og kommentarer vedrørende dette materiale modtages gerne og stiles til Solsikkens ledelse.

Deadlines

15.08.20: Handleskemaer fra stuerne retur

19.08.20 Formidling til p-møde

18.10.11: Retur til arb.gruppen

04.11.11: Materialet sendes ud til forældrerådet

14.11.11: Retur til arb.gruppen – og så stopper demokratiet – for så skal der arbejdes 😊.

23.11.11: P-møde møde – fremlæggelse af tankerne fra stuerne !

Kilder:

Overordnede rammer fra stat & kommune:

Lov om dag-, fritids- og klubtilbud til børn og unge (dagtilbudsloven) og

Bekendtgørelsen om samme.

FN-Konventionen om barnets rettigheder

Salamanca Erklæringen

Pædagogisk perspektivplan

Inklusionsguide

Spørgsmål og svar omkring Specialreformen m.m.

Gladsaxemodellen (læreplaner/målsætninger)

Kommunens politikker, eksempelvis Læsepolitikken og Sundhedspolitikken

Integrationspolitikken

Børnemiljøvurdering